

MODERN METHODS OF DEFINITION INTRAVITAM HANGING

N.Ergard

Summary. *Death due to mechanical asphyxiation through hanging is a certain stress factor for the human body, which manifests itself by morphological changes in the bundle of the adrenal cortex. Changes in this zone are due to the activation of the hypothalamic-pituitary-adrenal system, which is accompanied by an increase in the synthesis of glucocorticoid hormones and their precursors. Due to the active synthesis of these hormones in the adrenal cortex, areas of delipidization begin to increase with asynchronous reduction of the areas of lipidization, the sizes of which can be determined using the modern computer calculation method. The novelty of this method is that it excludes the possibility of human intervention in the process of establishing the size of the area, thus eliminating possible errors associated with the influence of the human factor. Also in the article the expediency of using this program for determining the areas of delipidization and lipidization for the purpose of diagnosing the lifetime of hanging is due.*

Key words: *mechanical asphyxia, hanging, forensic medical examination, delipidization, stress.*

УДК 614.256

МЕДИЧНА (ЛІКАРСЬКА) ТАЄМНИЦЯ: ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕДИЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ

Л.М.Варцаба

Центральна стоматологічна поліклініка МО України

Резюме. *В статті описано фундаментальні та актуальні проблеми медицини в реалізації основоположних прав і свобод медичних працівників. Наводяться приклади рішення певних аспектів у міжнародному товаристві та наводяться проблеми з їх подальшими рішеннями.*

Ключові слова: *право у медицині, стоматологія, практико-теоретичні проблеми, міжнародне медичне право, права людини, медичне право, медична деонтологія, лікарська таємниця, лікар, пацієнт.*

Цілі і задачі:

1. Розкриття основних проблем;
2. Доцільне наведення міжнародної практики;
3. Теоретичне вирішення;
4. Огляд національного законодавства у медичній сфері та порівняння з міжнародним;

5. Значення проблем для актуальних реформ у сфері медицини.

Зміст. На сьогоднішній день постала проблема забезпечення та реалізація права на конфіденційність пацієнтів та слабка правосвідомість лікарів та медичних працівників в цілому, щодо знання положень права на конфіденційність (регулюється ст. 8 Конвенції про захист прав та основоположних свобод, ст. 32 Конституції України). Україна постала на шляху реформ, зокрема і реформи в сфері медицини. Один з ключових важелів реформування в цілому є досвід міжнародного співтовариства, адже переймаючи певні правові принципи, механізми та взагалі досвід можна вибрати виключно позитивні аспекти. Саме тому актуальність позичання певного позитивного досвіду є наразі головною для сьогоденного законодавства взагалі

Спочатку треба визначити певні дефініції, а саме: конфіденційна інформація- це інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов та медична інформація- це свідчення про стан здоров'я людини, історію її хвороби, про мету запроваджених досліджень і лікувальних заходів, прогноз можливого розвитку захворювання, в тому числі і про наявність ризику для життя і здоров'я, за своїм правовим режимом належить до конфіденційної, тобто інформації з обмеженим доступом
Предметом лікарської таємниці є:

1. Методи лікування;
2. Стан здоров'я пацієнта;
3. Хвороби та діагнози;
4. Сімейна сторона життя пацієнта;
5. Огляди і результати пацієнта;

Лікар може розкрити таємницю у таких випадках:

1. Розкриття відомостей про ВІЛ-статус партнерам пацієнта при відповідному письмовому позові до лікаря;
2. Передача стану психічного здоров'я пацієнта відповідним органам для надання допомоги
3. Розголошення правоохоронним органам відомості про лікування в наркологічному закладі.

Не можна не звернути увагу на міжнародну судову практику, зокрема на рішення Європейського суду з прав людини:

1. M.S. v. Sweden (1997) – ЄСПЛ постановив, що “захист особистої інформації, а тим більше медичної, має важливе значення для задоволення права людини на повагу до її приватного та сімейного життя. Повага до конфіденційної інформації стосовно здоров'я є важливим принципом. Він є

важливим не лише для захисту приватного життя хворих, а й для збереження їхньої довіри до медичної професії і медичних послуг загалом”.

2. *Z. v. Finland* (1997) – ЄСПЛ постановив, що розголошення інформації про стан здоров’я “може мати негативний вплив на приватне та сімейне життя людини, а також на статус у суспільстві та працевлаштування, піддаючи особу безчестю і ризику остракізму”.

З цього можна зробити висновок, що захист медичної інформації підлягає не тільки під право на приватне життя, а й на захист особистої гідності, право на сімейне життя, а отже це різнобічна проблема, яка може впливати на різні сфери життя.

Важливим аспектом є юридична відповідальність за певні порушення, так національне законодавство України закріплює такі правові норми:

- Ч.1 Ст. 32 Конституція України. “Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини”

- Ст. 145 Кримінального кодексу. Йдеться мова про незаконне розголошення лікарської таємниці, а також передбачена санкція за порушення: карається штрафом до п’ятдесяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот сорока годин, або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або виправними роботами на строк до двох років.

Що до суб’єктів, які мають право на доступ до медичної інформації певних осіб за чинним законодавством України, закріпленні норми визначають:

- Відповідно до ст. 285 Цивільного кодексу: повнолітня фізична особа має право достовірну і повну інформацію про стан свого здоров’я, батьки (усиновлювачі), опікун, піклувальник мають право на інформацію про стан здоров’я дитини або підопічного, після смерті фізичної особи, правоохоронні органи мають право за рішенням суду у процесі для визначення обставин мати доступ до медичного стану пацієнта.

- Згідно зі ч. 4 ст. 30 Сімейного кодексу: результати медичного обстеження є таємницею і повідомляються лише нареченим.

Задля забезпечення права на лікарську таємницю можна зазначити такі шляхи

профілактичного застереження медичних працівників та лікарів в цілому: по-перше, це досконала підготовка у навчальних медичних закладах та забезпечення актуальними змінами у національному та міжнародному законодавстві; проведення навчально-профілактичних робіт з лікарями у медичних та наукових установах; проведення юридичних консультацій в

медичних установах та розширення правосвідомості у сфері медицини тощо. По-друге, створення та встановлення в апараті управління медичних закладів юридичних відділів задля захисту прав не тільки пацієнтів, а й лікарів, адже актуальне законодавство має пріоритет правових норм для пацієнтів, а захист прав лікарів встановлено дуже опосередковано, а людина має право на захист своїх прав (Відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а саме ст.13 “Право на ефективний засіб юридичного захисту. Кожен, чий права та свободи, визнанні в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний захист в національному органі...”, ст. 15 Цивільного кодексу: кожна особа має право на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання”), в Основному законі України прямо зазначено, що Україна є соціальною державою (ст.1) і також, що “громадяни мають право на соціальний захист (ст. 46)”. Як зазначає Радмила Гревцова, голова комітету з медичного і фармацевтичного права Асоціації адвокатів України: “На тлі відповідальності, яка покладається на кожного медика, і високих вимог до медичних працівників надзвичайно важливою є їх соціально-економічна та юридична захищеність”. Тобто, з наведеної тези можна зробити висновок, що держава може і навіть повинна забезпечити саме лікарям юридичну консультацію та правовий захист в цілому. Де-факто є профспілки, в компетенцію якого входить захист медичних працівників, але є декілька фундаментальних проблем: 1) Профспілки не надають персоніфіковану допомогу. 2) Інститут профспілок не може забезпечити професійний захист порушених прав при певних випадках, адже тільки впливає на імперативні колективні справи, але на сьогоднішній день лікарі потребують юридичного захисту та консультацій майже щодня, наприклад в сфері трудового права, що є невід’ємною частиною медичної сфери.

Висновки

Національне законодавство в сфері медицини потребує вдосконалення; потреба в захисті прав не лише пацієнтів, а й медичних працівників; наявність потреби в інтерпретуванні та перейманні міжнародного досвіду. Важливу роль відіграє вдосконалення правосвідомості медичних працівників, яку повинна підіймати саме держава, на разі проводяться реформи у сфері медицини, тому перспектива дуже висока, що може дати тверду позицію в вдосконаленні медицини в цілому.

Література

1. Охорона здоров’я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П.МакАдамс, М. Мілоф ; - 5-те вид., доповнене.
2. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

3. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/цивільний%20кодекс>.

4. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс] : Закон України від – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

5. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 05.05.2001 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

6. Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1992 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/закон%20про%20інформацію>.

7. Чикин С. Я. Современные проблемы биомедицинской этики / С. Я. Чикин ; Всерос. учеб.-науч.-метод. Центр по непрерыв. мед. и фармац. образованию. – М. : [б. и.], 1995. – 122 с. http://www.onegingroup.ru/vgachebnaya_tayna_-_poryadok_predos.

8. Долгинцев В. И. Социология медицины / В. И. Долгинцев, О. П. Махник // Социология медицины. – 2007. – № 1 (10). – С. 33-35; Матвеев В. Ф. Основы медицинской психологии, этики и деонтологии : [учеб. пособие для учащихся мед. уч-щ] / В. Ф. Матвеев. – 2-е изд., доп. – М. : Медицина, 1989.

8. Про Клятву лікаря [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 15.06.1992 р. № 349. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/349/92>.

9. Аргунова Ю. Н. Соблюдение нормы о врачебной тайне: миф или реальность? / Ю. Н. Аргунова // Актуальные проблемы правового регулирования медицинской деятельности : материалы 2-и Всерос. научн.-практ. конф., Москва, 26 марта 2004 г. / под. общ. ред. д.ю.н. С. Г. Стеценко. – М. : Юрист, 2004. – С. 56–58.

10. Про психіатричну допомогу [Електронний ресурс] : Закон України від 22.02.2000 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>.

11. Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення [Електронний ресурс] : Закон України від 12.12.1991 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>.

12. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними [Електронний ресурс] : Закон України від 15.02.1995 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/62/95-вр>.

13. Про захист населення від інфекційних хвороб [Електронний ресурс] : Закон України від 06.04.2000 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/про%20захист%20населення%20від%20інфекційних%20хвороб>.

14. Про за забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення [Електронний ресурс] : Закон України від 24.02.1994 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>

15. Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз [Електронний ресурс] : Закон України від 05.07.2001 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2586-14>.

16. Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 30.11. 2011 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1232-2011-п>.

МЕДИЦИНСКАЯ (ЛЕКАРСТВЕННАЯ) ТАЙНА: ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГИЯ, ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА И ПУТИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ РЕАЛИЗАЦИИ МЕДИЦИНСКИМ РАБОТНИКАМ

Л.М.Варцаба

Резюме. В статье описано фундаментальные и актуальные проблемы медицины в реализации основных прав и свобод медицинских работников. Приводятся примеры решения определенных аспектов в международном обществе и приводятся проблемы с их последующими решениями.

Ключевые слова: право в медицине, стоматология, практико-теоретические проблемы, международное медицинское право, права человека, медицинское право, медицинская деонтология, врачебная тайна, врач, пациент.

MEDICAL (MEDICINE) SECRET: SUBJECT, METHODOLOGY, LEGAL CHARACTERISTICS AND WAYS TO PROVIDE MEDICAL WORKERS IMPLEMENTATION

L. Varcaba

Summary. The article describes the fundamental and urgent problems of medicine in realizing the fundamental rights and freedoms of medical workers. Examples of solutions to certain aspects in the international community are presented and problems with their subsequent decisions are presented.

Key words: law in medicine, dentistry, practical and theoretical problems, international medical law, human rights, medical law, medical deontology, medical secret, doctor, patient.